

Ο άρτος ημών ο επιούσιος

» Τη Δευτέρα το απόγευμα βρέθηκα στην παρουσίαση του τόμου για την ιδιότητα του πολίτη που επιμελήθηκαν ο Μάκης Κουζέλης και ο Δημήτρης Χριστόπουλος (οι δύο επιμελητές συνομίλησαν με τη Μικέλα Χαρτουλάρη και τον Μιχάλη Τσαπόγα). Λίγο πριν το τέλος της έφυγα για να βρεθώ, έστω και λίγο, στην εκδήλωση που οργάνωσαν ο Άρτος Ζωής και ο Σταύρος Ζουμπουλάκης (ομιλητές, εκτός του Ζουμπουλάκη, ο μητροπολίτης Δημητριάδος Ιγνάτιος, ο π. Βασίλης Θερμός και ο Σταύρος Γιαγκάζογλου). Ακούγοντας τους ομιλητές, παρατηρώντας τα διαφορετικά ακροατήρια, ένιωθα την ίδια χαρά: να μπορείς να ακούς και να σκέφτεσαι μακριά από τη θρηνωδία και τις κορώνες των μέσων, να μοιράζεσαι ιδέες με ανθρώπους που, από διαφορετικές πλευρές, αναζητούν τρόπους να αντιδράσει.

Είναι καιρός που έχω να γράψω σ' αυτή τη στήλη. Είναι καιρός που οι μουσικές μου μου μοιάζουν παρωχημένες, έτσι καθώς τα πράγματα αλλάζουν γρήγορα. Το Μνημόνιο, η κρίση, η άνοδος της Χρυσής Αυγής, η απελπισία και ο θυμός μαζί, η σιωπή. Χρόνος συμπυκνωμένος, χρόνος που μεταβάλλει βεβαιότητες και στάσεις, αδυνατίζει τα επιχειρήματα, ξαναθέτει τα προβλήματα. Η βία, η κυδαιότητα, ο νεοναζισμός, ο ρατσισμός, η περιφρόνηση, ο αποκλεισμός. Και, παράλληλα, η απελπισία, η οργή, η ανέχεια. Οι απαντήσεις μου δεν φτάνουν. Κάποτε μοιάζουν ρητορείες και ευκολόγια, σαν και εκείνα που πιπιλίζαμε αφήνοντας τις γειτονιές της Αθήνας να βουλιάζουν στην ανασφάλεια. Κι άλλοτε μοιάζουν να είναι εκείνα που χρησιμοποιούν οι αντίπαλοί σου, επιτρέποντάς τους έτσι να πετύχουν τη μεγαλύτερη νίκη τους, να σε κάνουν όμοιό τους.

Κι όμως, μπορεί κανείς να ξαναβρεί τα δικά του όπλα. Το ξανασκεφτόμουν ακούγοντας τους ομιλητές στις δύο εκδηλώσεις. Να ορθώσει την κριτική του σκέψη, την αμφισβήτηση ενός πλαισίου σκέψης που επιβάλλεται πανταχόθεν, κυρίως να μην κάνει εκπτώσεις στις αξίες που όλα αυτά τα χρόνια υπερασπίστηκε. Η υπόθεση της ιθαγένειας, η υπεράσπιση της λογικής απέναντι στον παραλογισμό και τον βαθύ ρατσισμό της συνέχειας του αίματος αποτελούν στοιχειώδη υποχρέωσή μας. Και η ανάγκη ενός μετώπου με όλες τις δυνάμεις που ιεραρχούν ως πρώτιστο και επείγον ζήτημα τη σταδιακή κυριαρχία των λογικών και της θεματολογίας της Χρυσής Αυγής στην κοινή γνώμη είναι περισσότερο από επιτακτική· ως το στηρίζουμε με τη μεγαλύτερη θερμή, παραμερίζοντας επιμέρους διαφορές και διαφωνίες. Είναι αναγκαίο να ξαναβρεθούμε, να συζητήσουμε, να μοιραστούμε τις αγωνίες, τις ανησυχίες και τους φόβους μας — κυρίως αυτούς.

Εκδηλώσεις σαν κι αυτές της Δευτέρας, εκδηλώσεις που πυκνώνουν τον τελευταίο καιρό, φέρνουν ξανά έννοιες που με έναν τρόπο είχαμε παραμερίσει από τη ζωή μας: Τη συλλογικότητα, την αλληλεγγύη, τη δημοκρατική ευαισθησία, την αυτοκριτική, τη συμμετοχικότητα. Τη συνειδητή συμμετοχή και την εγρήγορση, σε ένα νέο είδος στρατεύσης απέναντι σε αυτά που συμβαίνουν γύρω μας και αυτά που έρχονται και μας αφορούν. Έννοιες που συνιστούν τον άρτον ημών τον επιούσιον, όλων μας, πιστών και μη.